

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 13. 9. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/01042

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo autorizácie: AT/22

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/01042 smerujúci voči vysielaniu televíznej programovej služby Jednotka vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala tento podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu výsledok preverenia podnetu.

T: 25. 9. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 13. 9. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01042 zaevidovaný dňa 3. 7. 2023

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: Správy RTVS

Deň a čas vysielania: 18. 6. 2023 o cca 19:00 h

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo autorizácie: AT/22

Dátum: 6. 9. 2023

OBSAH PODNETU:

„Dobrý deň V správach RTVS v nedeľu dňa 18.06.2023 v čase o cca 19:17 h bola odvysielaná reportáž s názvom „Verejné prerokovanie v Dechticiach“. Uvedené verejné prerokovanie sa týkalo zámeru uloženia 1.107.250 ton odpadu v Dechtickom kameňolome. Predmetná reportáž bola podľa nášho názoru neobjektívna a dá sa povedať, že aj zavádzajúca. Redaktor RTVS bol osobne prítomný počas verejného prerokovania a jediné čo z tohto verejného prerokovania v reportáži zaznelo, boli obavy obyvateľov obce z ničenia ciest, prašnosti a praskania domov, ktoré stoja pri ceste vedúcej cez obec do kameňolomu. Omnoho závažnejším problémom však je, že kameňolom sa nachádza v oblasti zdroja pitnej vody. Vodou z Dechtíc sú zásobované okolité obce a mesto Trnavu. Občania Dechtíc na verejnom prerokovaní za najväčší problém považujú možnú kontamináciu zdroja pitnej vody a v takomto duchu sa vyjadrili aj za prítomnosti redaktora RTVS. Táto skutočnosť však v reportáži vôbec nezaznela, reportáž sa obmedzila „len“ na problémy v súvislosti s prepravou viac ako milióna ton odpadu do kameňolomu cestou prechádzajúcou obcou. Ak si túto reportáž pozrel nezainteresovaný divák, tak si z nej mohol zobrať akurát toľko, že niekde sa ľudia sťažujú na dopravu ale to je tak všade. Z dôvodu klimatických zmien je prioritou spoločnosti a štátu chrániť vodné zdroje. Je zarážajúce, že verejnoprávna televízia informuje divákov povrchno, neúplne a neobjektívne. Nám z toho vyplývajú len dva možné scenáre. Buď sa jedná o neschopného redaktora alebo jeho neobjektívnosť bola niečím stimulovaná.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len zákon č. 264/2022 Z. z.):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Monitorovaním záznamu vysielania televíznej programovej služby Jednotka zo dňa 18. 6. 2023 bolo zistené, že v programe Správy RTVS bol o cca 19.17 h odvysielaný podávateľom namietaný príspevok „Verejné prerokovanie v Dechticiach“.

Program sme vzhľadom na námietky podávateľa podnetu posudzovali na základe § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorého: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahrňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Príspevok informoval o verejnom zhromaždení občanov v Dechticiach, ktoré sa týkalo problému navážania odpadu do neďalekého kameňolomu. Ako odznelo v úvode príspevku, prevádzkovateľ kameňolomu v Dechticiach požiadal totiž úrady, aby mohol zvýšiť množstvo odpadu, ktorým ho postupne zaväza, pričom ide o viac ako 1 000 000 ton. Príspevok ďalej priniesol informácie o priebehu

verejného zhromaždenia, na ktorom sa diskutovalo o verejnom vyhodnotení vplyvu na životné prostredie. Priestor dostali nespokojní občania, starosta, predseda pozemkového spoločenstva v Dechticiach, spracovateľ správy, právnik. Z tohto hľadiska považujeme príspevok za vyvážený.

Podávateľ podnetu namietal, že príspevok poukázal len na výhrady obyvateľov týkajúce sa zvýšenej dopravy v obci kvôli navážaniu odpadu, pričom neodznala aj druhá konkrétna námietka občanov proti skládke, ktorou je kontaminácia zdroja pitnej vody.

Monitoring namietaného príspevku ukázal, že informácia o obavách občanov Dechtíc o strategický vodný zdroj v ňom neodznala.

Pri vyhľadávaní informácií o probléme skládky v Dechticiach sme na internete našli články:

(<https://www.teraz.sk/spravy/dehticania-su-proti-zvyseniu-mnozs/722525-clanok.html>,
<https://trnavske.radio/2023/06/19/dehticania-su-proti-ukladaniu-odpadu-do-nevyuzivaneho-lomu/>,

ktoré potvrdzujú skutočnosti uvádzané podávateľom podnetu, a to, že obyvatelia Dechtíc majú v súvislosti s navázaním odpadu do kameňolomu dve zásadné obavy, ktorými je frekvencia a objem nákladnej dopravy a dosah na strategický vodný zdroj nachádzajúci sa v blízkosti lomu.

Obsah nami monitorovaného príspevku, ako sme už spomínali vyššie, teda informáciu o tom, že v Dechticiach sú kvôli skládke obavy aj o strategický vodný zdroj, neobsahoval. V rámci niektorých vyjadrení však naznačoval, že problémom je aj charakter odpadu (a teda nielen doprava), cit:

M. Chrvala: *Absolútny nesúhlas. Vzhľadom na obavy o to, čo sa tam naváža.*

...

Starosta: *Asi možno najväčší problém v Dechticiach je celkove kameňolom, aj celkove tá skládka stavebnej sute, ktorým teda sa ten kameňolom rekultivuje.*

alebo, že doprava je (len) jedným z argumentov proti skládke, cit:

Redaktor: *Jedným z argumentov proti samotnej skládke je fakt, že navýšenie o viac ako 1 000 000 ton, bude potrebné do obce nejakým spôsobom dostať.*

Je zrejmé, že dané informácie explicitne nehovorili o druhej výhrade obyvateľov týkajúcej sa zdroja pitnej vody. Iný problém len naznačovali a svojím charakterom a rozsahom tak viac-menej zanikali v príspevku, ktorý bol vystavaný tak, že vo väčšej miere poukazoval najmä na problémy s dopravou.

Informácie v príspevku tak možno z tohto pohľadu vnímať ako neúplné. To však ešte neznamená, že je príspevok ako celok neobjektívny. Vysielať vysielateľ svoje programy slobodne a nezávisle. Rada môže zasahovať do obsahu programov iba na základe zákona č. 264/2022 Z. z. Je na slobodnej vôli vysielateľa, ktoré informácie v spravodajstve použije, resp., na ktorých vystavia konkrétny spravodajský príspevok, avšak za predpokladu, že nedôjde k rozporu s princípmi objektivity a nestrannosti. V prípade nami monitorovaného príspevku sme toho názoru, že bol názorovo vyvážený, spracovaný vecne, bez komentatívnych prvkov a ako celok nebol v rozpore s objektívnym a nestranným informovaním.

ZÁVER:

Na základe analýzy sa domnievame, že odvysielaním programu *Správy RTVS* zo dňa 18. 6. 2023 **nedošlo k porušeniu § 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01042)

Monitorované vysielanie: Správy RTVS

Deň vysielania: 18. 6. 2023

Čas vysielania: 19:00 h

Čas cca:

18:58:51 – Reklama.

18:59:57 – Program *Správy RTVS*. Program obsahoval nasledujúce príspevky:

- prehľad správ
- koalíčný potenciál SMER-u po budúcich voľbách
- viac hodín telocviku na školách zatiaľ nebude
- rast cien bytov a domov spomaľuje
- bývalý policajný prezident T. Gašpar bude v najbližších voľbách kandidovať za SMER
- Ukrajinci oslobodzujú ďalšie obce
- uplynulo 81 rokov od smrti parašutistov, ktorí spáchali atentát na zastupujúceho ríšskeho protektora R. Heydricha
- právo na platbu v hotovosti môžu obchodníci z primeraných dôvodov odmietnuť
- v záplavových oblastiach útočia komáre
- označili presný geografický stred Slovenska

19:17:46 – Príspevok *Verejné prerokovanie v Dechticiach*. Záber na moderátora v štúdiu, v pozadí bola umiestnená fotografia kameňolomu.

Moderátor: *Prevádzkovateľ kameňolomu v Dechticiach požiadal úrady, aby mohol zvýšiť množstvo odpadu, ktorým ho postupne zaváža. Ide o viac ako 1 000 000 ton. Verejné vyhodnotenie vplyvu na životné prostredie bolo preto plné emócií.*

Záber na muža, ktorý sedí medzi ostatnými ľuďmi na verejnom zhromaždení.

Muž: *Tak koľko je to tun?*

Mužský hlas: (nezrozumiteľné) *Poviem vám to. Sekundu. Aby sme sa neprekrikovali. Ja vám to poviem.*

Muž: (nezrozumiteľné) *Lebo vy. Vy tu zavádzate (nezrozumiteľné).*

Mužský hlas: (nezrozumiteľné) *Dám vám hneď mikrofón.*

Muž: (nezrozumiteľné) *Nemá obdoby!*

Záber na sálu so sediacimi ľuďmi. Za stolom stojí muž s mikrofónom.

Muž: *Kým niektoré obce majú, majú poplatok 70.*

Záber na obyvateľa. V spodnej časti obrazovky sa zobrazil titulok „Milan Chrvala obyvateľ Dechtíc“.

M. Chrvala: *Absolútny nesúhlas. Vzhľadom na obavy o to, čo sa tam naváža.*

Záber na obyvateľa. V spodnej časti obrazovky sa zobrazil titulok „František Manca obyvateľ Dechtíc“.

F. Manca: *My tu chceme žiť, my tu nepotrebujeme, ja neviem, mať obavy, keď decko vyjde na cestu, že ho zrazí auto! To sú ťažké autá, idú rýchlo!*

Záber na sálu. Za rokovacím stolom stojí muž s mikrofónom. Potom záber na muža, v spodnej časti obrazovky sa zobrazil titulok „Peter Socháň spracovateľ správy“.

P. Socháň: *Obyvatelia môžu na tomto verejnom prerokovaní vyjadriť svoj názor, ale správa zhodnotila vplyv ako, ako málo významný.*

Záber na sálu.

Redaktor: *Zákon žiada, aby bol bývalý kameňolom technicky rekultivovaný, inak povedané diery v zemi treba zasypať. Používa sa inertný materiál, napr. stavebná sutina alebo zmes hliny a kameňov.*

Záber na starostu. V spodnej časti obrazovky sa zobrazil titulok „Karol Zachar (SMER SD) starosta obce Dechtice“.

Starosta: *Asi možno najväčší problém v Dechticiach je celkove kameňolom, aj celkove tá skládka stavebnej sute, ktorým teda sa ten kameňolom rekultivuje.*

Záber na redaktora a muža.

Redaktor: *Jedným z argumentov proti samotnej skládke je fakt, že navýšenie o viac ako 1 000 000 ton, bude potrebné do obce nejakým spôsobom dostať.*

Záber na muža. V spodnej časti obrazovky sa zobrazil titulok „Dominik Sliva predseda pozemkového spoločenstva v Dehticiach“.

D. Sliva: *Samozrejme, takéto množstvo toho odpadu bude musieť previesť zhruba 50 000 kamiónov, ktoré musia cez túto obec prejsť. Budú zaťažovať nielen cesty, ale aj prašnosťou všetky okolité domy, kde už máme skúsenosti z minulosti, že domy praskali.*

Záber na cestu v dedine, potom záber na rokovaciu sálu.

Redaktor: *Zápisnica z verejného prerokovania správy posluži ako jeden z podkladov rozhodovania úradov o celej veci. Kedy a ako sa Dehtičania dozvedia výsledok, závisí aj od úradných prieťahov.*

Záber na muža. V spodnej časti obrazovky sa zobrazil titulok „Martin Fajnor právnik“.

M. Fajnor: *Každé konanie má svoje špecifiká a v tomto prípade aj pomerne veľký záujem verejnosti. Čiže ťažko odhadnúť, či sa tie lehoty dodržia, ale samozrejme, nebude sa to ťahať donekonečna.*

Záber na kameňolom, potom záber na redaktora na poli.

Redaktor: *Posledné slovo v otázke navýšenia objemu odpadu v dehtickom kameňolome bude mať Okresný úrad v Trnave. Vlado Hulík, RTVS.*

19:19:52 – V programe nasledovali ďalšie príspevky:

- z výzvy Ministerstva dopravy budú žiadatelia opravovať budovy
- súdna mapa má v praxi problémy
- študenti strednej školy opravujú pokazené technické starožitnosti
- prehľad správ
- mladá generácia má iné požiadavky na zamestnanie
- študenti našli pri rekonštrukcii kostola časovú schránku
- priemyselnú zónu v Levoči prevezme nová firma
- medzinárodný deň otcov
- Británia bojuje proti fajčeniu vaporizérmi
- v Srbsku pokračujú masové protesty proti násiliu
- deň v okrese Košice III
- pocta prezidentovi Art film festu, zosnulému M. Lasicovi
- v Betliari si pripomínajú Júliusa Andrássyho
- Hudba bez bariér na vrchu Butkov aj s podporou RTVS
- zraz veteránov motoriek pod Nitrianskym hradom
- prehľad programov RTVS

19:50:37 – Reklama.

19:53 – Koniec záznamu.